

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi toimeentulotuesta annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 64 §:n ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi toimeentulotuesta annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 64 §:n ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta (HE 116/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sosiaali- ja terveystoimi (StVM 29/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa ja arvioi toimeentulotuesta annetun lain muutosten vaikutuksia toimeentulotuen hakijoiden itsenäiseen selviytymiseen, toimeentuloon, palveluihin osallistumiseen, työllistymiseen ja opintojen loppuun saattamiseen. Lisäksi tulee seurata ja arvioida muutosten vaikutuksia täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarpeeseen sekä Kansaneläkelaitoksen ja hyvinvointialueiden yhteistyöhön toimeentulotuen perusosan alentamisharkinnassa ja palveluihin ohjaamisessa.
2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa ja arvioi toimeentulotuesta annetun lain muutosten vaikutuksia lapsiperheiden toimeentuloon ja selviytymiseen puolen vuoden välein yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen, hyvinvointialueiden ja muiden toimijoiden kanssa ja ryhtyy tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin.
3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa toimeentulotuesta annetun lain vaikutuksia pienituloisten omaishoitajien taloudelliseen tilanteeseen ja selvittää mahdollisuutta muuttaa omaishoidon tuen palkkio etuoikeutetuksi tuloksi sosiaaliturvaetuksissa osana parlamentaarista sosiaaliturvan uudistamistyötä.
4. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa toimeentulotuesta annetun lain muutosten, työvoimapalvelujen uudistamiseen liittyvien työttömyysturvaseuraamusten kiristymisen (HE 108/2025 vp), yleistuen (HE 112/2025 vp) ja kuntouttavaa työtoimintaa koskevien muutosten (HE 109/2025 vp) yhteisvaikutuksia toimeentulotuen hakijoiden toimeentuloon, työllistymiseen sekä palveluihin ja tarvittaessa muuttaa sääntelyä.

Eduskunnan vastaus EV 173/2025 vp

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 2 a §, 7 a §:n 2 momentti, 7 b §:n 1 momentti, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 10 ja 10 a §, 11 §:n 2 momentin 1 ja 5 kohta sekä 3 momentti, 13 §:n 1 ja 3 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 a §:n 2 ja 3 momentti, 18 b ja 18 h §, 27 §:n 1 momentti sekä 27 f §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 a § ja 11 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 411/2023, 7 a §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto laissa 1242/2023 ja ruotsinkielinen sanamuoto laissa 847/2024, 7 b §:n 1 momentti, 10 a §, 11 §:n 3 momentti, 13 §:n 1 ja 3 momentti, 18 b ja 18 h §, 27 §:n 1 momentti ja 27 f §:n 1 momentti laissa 1023/2022, 9 §:n 1 momentti osaksi laissa 1317/2018, 9 §:n 2 momentti laissa 1220/2019, 10 § laeissa 1023/2022, 411/2023 ja 1106/2024, 11 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 49/2005 sekä 18 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 738/2023, ja

lisätään lakiin uusi 2 b §, lakiin siitä lailla 1107/2016 kumotun 17 a §:n tilalle lakiin uusi 17 a §, 18 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1023/2022 ja 738/2023, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 18 i ja 18 j §, seuraavasti:

2 a §

Velvollisuus ilmoittautua työnhakijaksi

Toimeentulotukea hakeva 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka ei vielä ole kansaneläkelain (568/2007) 10 §:n 1 momentissa tarkoitetussa vanhuuseläkkeeseen oikeuttavassa iässä, tai 17-vuotias henkilö, joka on suorittanut oppivelvollisuutensa, on velvollinen ilmoittautumaan kokoaikatyötä hakevaksi työnhakijaksi ja pitämään työnhakunsa voimassa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitetulla tavalla, jollei hän:

- 1) ole palkansaajana työssä, jossa työtuntimäärä on vähintään 30 tuntia viikossa;
- 2) saa välttämätöntä toimeentuloaan työllistymällä yrittäjänä tai omassa työssään;
- 3) opiskele päätoimisesti saaden opiskelun aikaista toimeentuloa turvaamaan tarkoitettua ensisijaista etuutta;
- 4) ole työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 2 momentin 1—6 kohdassa tarkoitettu henkilö;
- 5) ole laitoshoidon vuoksi esteellinen vastaanottamaan työtä;
- 6) hoida kotona alle 3-vuotiaasta lasta saaden siihen lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa (1128/1996) tarkoitettua kotihoidon tukea;
- 7) toimi perhehoitolaissa (263/2015) tarkoitettuna perhehoitajana siten, että perhehoidosta laaditussa toimeksiantosopimuksessa tarkoitetun hoidon sitovuus on vähintään 4 tuntia päivässä;
- 8) toimi omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005) tarkoitettuna omaishoitajana siten, että omaishoidon tuesta laaditussa sopimuksessa tarkoitetun hoidon sitovuus on vähintään 4 tuntia päivässä;

Eduskunnan vastaus EV 173/2025 vp

9) suorita asevelvollisuutta tai siviilipalvelusta; tai

10) ole muun 1—9 kohdassa mainittuihin syihin verrattavan hyväksyttävän syyn vuoksi esteellinen vastaanottamaan työtä.

Jos toimeentulotuen hakija ei ilmoittaudu kokoaikatyötä hakevaksi työnhakijaksi työvoimaviranomaiseen ja pidä työnhakuaan voimassa, toimeentulotuen perusosan suuruutta alennetaan hänen osaltaan noudattaen, mitä 10 §:ssä säädetään.

Viikoittaisesta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työtuntimäärää koskevasta vaatimuksesta voidaan poiketa opettajien, kotityöntekijöiden, taiteilijoiden ja luovaa tai esityksellistä työtä tekevien henkilöiden sekä muiden vastaavien työaikajärjestelyiltään epätavallisilla työaloilla työskentelevien osalta. Tällöin työtuntimäärää koskevan vaatimuksen täyttyminen määritellään siten, että työtulojen tai työajan perusteella määritellään toiminnan olennaisuus. Kotityöntekijöiden, taiteilijoiden ja luovaa tai esityksellistä työtä tekevien osalta poikkeaminen 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työtuntimäärää koskevasta vaatimuksesta edellyttää lisäksi, että palkan perusteena ei ole työaika. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset edellytyksistä, joiden perusteella 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työtuntimäärää koskevasta vaatimuksesta voidaan poiketa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu opiskelija, joka opiskelee ensimmäistä ammatillisia valmiuksia antavaa tutkintoaan, ei kuitenkaan ole velvollinen ilmoittautumaan työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaiseen ennen kuin on kullut kolme kuukautta hänen opiskelunsa aikaista toimeentuloa turvaamaan tarkoitettua ensisijaisen etuuden päättymisestä. Tässä tarkoitettua kolmen kuukauden aikaa voidaan pidentää uudella kolmen kuukauden määräajalla, jos opiskelija esittää riittävän selvityksen opintojen etenemisestä määräaikana ja opinnot on mahdollista suorittaa loppuun vuoden kuluessa ensisijaisen etuuden päättymisestä. Määräaikaa voidaan pidentää yhteensä enintään vuoden ajaksi.

Sen estämättä, mitä 1—4 momentissa säädetään, työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalta ei edellytetä työnhakijaksi ilmoittautumista koskevan velvoitteen osalta kokoaikatyön hakemista.

2 b §

Velvollisuus hakea ensisijaista etuutta

Toimeentulotukea hakeva on velvollinen hakemaan opiskelun, työttömyyden, sairauden, kuntoutuksen, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän, huoltajan menetyksen tai asumisen tuen tarpeen perusteella maksettavaa toimeentulotukeen nähden ensisijaista etuutta, johon hänen voidaan olettaa olevan oikeutettu.

Jos toimeentulotuen hakija ei hae 1 momentissa tarkoitettua etuutta, toimeentulotuen perusosan suuruutta alennetaan hänen osaltaan noudattaen, mitä 10 §:ssä säädetään.

7 a §

Asumismenot

Hakijan 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen tarpeellisten suuruisten asumismenojen määrästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asumismenot vahvistetaan asunnon sijaintipaikka-

Eduskunnan vastaus EV 173/2025 vp

kunnan ja perhekoon perusteella. Asumismenot perustuvat neljän hengen perhekokoon saakka toimeentulotuen saajien ja yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) mukaisen yleisen asumistuen saajien 60. prosenttipisteisiin perustuviin keskimääräisiin asumismenoihin. Tällöin huomioidaan vain niiden saajien keskimääräiset asumismenot, joilla ei ole erityistä perustetta asua asunnossa. Asumismenoja tarkistetaan vähintään vuosittain valtioneuvoston asetuksella toimeentulotuen saajien ja yleisen asumistuen saajien keskimääräisten asumismenojen muutosta vastaavasti edellyttäen, että muutos on vähintään kolme prosenttia. Vahvistettua asumismenojen määrää nostetaan tai lasketaan vuosittain kuitenkin enintään viisi prosenttia. Kunnassa esiintyvistä erityisistä syistä asumismenojen määrää voidaan kuitenkin nostaa viittä prosenttia enemmän ja enintään 10 prosenttia vuosittain. Viidennestä perheenjäsenestä alkaen asumismenot voidaan vahvistaa yhtenä lisähenkilömäärään perustuvana lukuna.

7 b §

Terveys- ja huoltomenot ja muut menot

Muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruus huomioon muut kuin perusosaan sisältyvät välttämättömät terveydenhuoltomenot. Kansaneläkelaitos voi menon tarpeellista suuruutta ja välttämättömyyttä arvioidessaan ottaa huomioon yleisesti hyväksytyn hoitokäytännön ja tutkimusnäytön sekä uusien tai erityisen kalliiden lääkevalmisteiden kustannusvaikuttavuuden.

9 §

Perusosan suuruus

Toimeentulotuen perusosa kuukautta kohti on:

- 1) yksin asuvalla henkilöllä 449,86 euroa;
- 2) muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettulla 18 vuotta täyttäneellä henkilöllä 86 prosenttia 1 kohdassa tarkoitettua perusosasta, jollei 3 kohdasta muuta johdu;
- 3) vanhempansa luona asuvalla 18 vuotta täyttäneellä henkilöllä 73 prosenttia 1 kohdassa tarkoitettua perusosasta;
- 4) 10—17-vuotiaalla lapsella 72,2 prosenttia 1 kohdassa tarkoitettua perusosasta; sekä
- 5) alle 10-vuotiaalla lapsella 65 prosenttia 1 kohdassa tarkoitettua perusosasta.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu perusosa kuuluu myös vanhemmalle, joka asuu yhdessä 18 vuotta täyttäneen lapsensa kanssa eikä ole avioliitossa tai elä 3 §:n 1 momentin mukaisissa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Yksinhuoltajalle maksetaan yksin asuvan henkilön perusosa 15 prosentilla korotettuna.

Eduskunnan vastaus EV 173/2025 vp

10 §

Alennettu perusosa

Sellaisen henkilön perusosan suuruutta alennetaan 20 prosenttia, jonka toimeentulotuen tarve aiheutuu siitä, että:

1) henkilö on menetellyt työvoimapolitiittisesti moitittavasti siten, että hän ei ole työttömyysturvalain 2 luvun 13 tai 14 §:n tai 2 a luvun perusteella oikeutettu työttömyysetuuteen määräaikaista tai toistaiseksi;

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (681/2023) tarkoitettu maahanmuuttaja, jolla ei ole tämän lain 2 a §:n perusteella velvollisuutta ilmoittautua työnhakijaksi työvoimaviranomaiseen, on ilman perusteltua syytä kieltäytynyt kotoutumissuunnitelman laatimisesta tai osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa yksilöidysti sovittuihin, työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin taikka jos hän on laiminlyönnillään aiheuttanut sen, ettei kotoutumissuunnitelmaa ole voitu laatia.

Jos perusosan suuruutta on jo alennettu yhden kuukauden ajan 20 prosenttia ja perusosan alentamisen edellytykset jatkuvat seuraavallekin kuukaudelle, perusosan alentamista jatketaan 40 prosentilla alennettuna niin kauan kuin perusosan alentamisen edellytykset täyttyvät.

Jos henkilön työttömyysetuus on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista syistä katkaistu enintään kalenterikuukauden ajaksi, toimeentulotuen perusosan alentaminen kestää yhden kuukauden. Jos henkilön työttömyysetuus on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista syistä katkaistu pidemmäksi ajaksi kuin kuukaudeksi, toimeentulotuen perusosan alentaminen kestää niin monta kuukautta kuin työttömyysetuuden katkos kestää täysiksi kalenterikuukausiksi mitoitettuna.

Tilanteissa, joissa työttömyysetuutta ei makseta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista syistä toistaiseksi, toimeentulotuen perusosan suuruuden alentaminen jatkuu kuusi kuukautta. Perusosan alentaminen lakkaa tällöin kuitenkin aikaisemmin, jos henkilön työttömyysetuusoikeus palautuu aikaisemmin tai häntä ei ole enää pidettävä työttömänä, kestäen kuitenkin vähintään kaksi kuukautta.

Alennettaessa perusosaa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista syistä alentaminen voi olla kesoltaan enintään kaksi kuukautta kerrallaan kieltäytymisestä tai laiminlyönnistä lukien.

Perusosan suuruutta alennetaan 50 prosenttia, jos toimeentulotuen tarve aiheutuu siitä, että henkilö:

1) joka on täyttänyt 18 vuotta, ei hänelle annetusta kehotuksesta huolimatta ole hakenut yhden kuukauden määräajassa 2 b §:ssä tarkoitettua ensisijaista etuutta, johon hänellä elämäntilanteensa ja olosuhteet huomioiden voidaan arvioida todennäköisesti olevan oikeus;

2) jolla on 2 a §:n perusteella velvollisuus ilmoittautua työnhakijaksi, ei hänelle annetusta kehotuksesta huolimatta ole yhden kuukauden määräajassa työnhakijaksi ilmoittautunut.

Perusosan alentaminen 50 prosentilla jatkuu niin kauan kuin:

1) henkilö ei ole hakenut 6 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ensisijaista etuutta;

2) henkilö ei ole ilmoittautunut 6 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Sen estämättä, mitä 1—7 momentissa säädetään, perusosan alentaminen voidaan tehdä vain, jos alentaminen ei vaaranna ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa eikä alentamista voida pitää muutenkaan kohtuuttomana. Perusosan alentaminen perustuu yksilölliseen harkintaan. Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevan velvollisuudesta ottaa yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 35 §:ssä.

Eduskunnan vastaus EV 173/2025 vp

10 a §

Perusosan alentamista koskeva menettely

Ennen perusosan alentamista 10 §:n 6 momentissa tarkoitettussa tilanteessa Kansaneläkelaitoksen tulee ohjata ja neuvoa asiakasta ilmoittautumaan työttömäksi työnhakijaksi, pitämään työhaun voimassa ja hakemaan 2 b §:ssä tarkoitettua ensisijaista etuutta.

Ennen perusosan alentamista asiakkaalle tulee varata mahdollisuus antaa selvityksensä syistä, joiden vuoksi perusosaa ei pitäisi alentaa tai se olisi kohtuutonta. Kuitenkin jatkettaessa perusosan alentamista samoin perustein ja samansuuruisena kuin perusosaa on edeltävänä kuukautena alennettu, asiakkaalle tulee erikseen varata mahdollisuus uuden selvityksen antamiseen vain, jos hakemuksesta tai muutoin ilmenee syitä, joiden perusteella asiakkaan uutta kuulemistä voidaan pitää tarpeellisenä.

Kansaneläkelaitos ratkaisee, onko perusosaa alennettava. Kansaneläkelaitos päättää perusosan alentamisesta kuukaudeksi kerrallaan. Kansaneläkelaitos voi pyytää hyvinvointialueen sosiaalihuollon lausunnon perusosan alentamiseen vaikuttavista tekijöistä. Lausunnon pyytämistä tulee antaa tieto hakijalle etukäteen.

11 §

Huomioon otettavat tulot

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

1) alle 18-vuotiaan saamia vähäisiksi katsottavia ansiotuloja ja avustuksia;

5) työttömyysturvalaissa ja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettua kulukorvausta eikä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua ylläpitokorvausta;

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, alle 18-vuotiaan tulonsaajan ansiotuloista jätetään ottamatta huomioon 150 euroa kuukaudessa.

13 §

Toimeentulotuen määräytymisaika ja laskelma

Toimeentulotuki määrätään kuukaudelta. Toimeentulotuki voidaan tarpeen mukaan myöntää, maksaa tai hylätä kuukautta lyhyemmältä tai pidemmältä ajalta.

Toimeentulotuen perusteena olevia 7 ja 7 a—7 c §:ssä tarkoitettuja menoja sekä 11 §:ssä tarkoitettuja tuloja ja 12 §:ssä tarkoitettuja varoja laskettaessa menot, tulot ja varat otetaan huomioon siltä ajanjaksolta, jota koskevana toimeentulotuki määrätään. Kuukauden viimeisenä pankkipäivänä saatu tulo huomioidaan kuitenkin seuraavan kuukauden laskelmassa tulona lukuun ottamatta tilannetta, jossa siirrytään työttömyysetuuden jaksottamiseen. Tulo voidaan kuitenkin jakaa eriin otettavaksi huomioon useampana toimeentulotuen määräämisen ajanjaksona,

Eduskunnan vastaus EV 173/2025 vp

jos se tulon kertaluonteisuus taikka tulon saamisen peruste tai käyttötarkoitus huomioon ottaen on kohtuullista.

16 §

Toimeentulotuen maksaminen

Toimeentulotuki voidaan erityisestä syystä maksaa tuen hakijan perheenjäsenelle tai tuen saajasta huolehtivalle henkilölle käytettäväksi tuen saajan elatukseen tai muutoin käyttää hänen toimeentulostaan aiheutuvien menojen suorittamiseen. Perustoimeentulotuen osuus asunnon vuokrasta maksetaan kuitenkin aina suoraan vuokranantajalle, jos asunnon vuokravakuus on myönnetty osana Kansaneläkelaitoksen myöntämää perustoimeentulotukea.

17 a §

Toimeentulotuen lakkauttaminen

Toimeentulotukioikeuden lakatessa kokonaan toimeentulotuki lakkautetaan:

- 1) seuraavasta maksamattomasta erästä, kun tuensaaja on muuttanut ulkomaille;
- 2) seuraavasta maksamattomasta erästä, kun tuensaaja kuolee;
- 3) pyydetystä ajankohdasta alkaen, kun tuensaaja pyytää tuen lakkauttamista;
- 4) seuraavasta maksamattomasta erästä, kun tuensaaja on aloittanut työn ja oikeutta toimeentulotukeen ei enää muodostu; tai
- 5) seuraavasta maksamattomasta erästä, kun muusta kuin 1—4 kohdassa tarkoitettusta, niitä vastaavasta syystä tuensaajalla ei ole enää oikeutta toimeentulotukeen.

3 a luku

Tietojen luovuttaminen viranomaisten välillä

18 a §

Kansaneläkelaitoksen tiedonsaantioikeus ja tietojen luovutusvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä ja maksutta valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä koulutuksen järjestäjältä toimeentulotuen hakijaa tai saajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä Kansaneläkelaitoksen käsiteltävänä olevan toimeentulotukiasian käsittelemiseksi ja ratkaisemiseksi.

Mitä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023), jäljempänä *asiakastietolaki*, 63 §:ssä säädetään salassa pidettävien tietojen antamisesta asiakkaan suos-

Eduskunnan vastaus EV 173/2025 vp

tumuksesta riippumatta, koskee myös Kansaneläkelaitoksen toimeentulotukitehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamia välttämättömiä tietoja.

Kansaneläkelaitoksella on myös oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä maksettua käsiteltävänä olevan toimeentulotukiasian käsittelemiseksi ja ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot rahalaitoksilta koskien toimeentulotuen hakijaa tai saajaa, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä toimeentulotuen hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena. Ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

18 b §

Hyvinvointialueen oma-aloitteinen tietojen luovutus Kansaneläkelaitokselle

Hyvinvointialue voi antaa Kansaneläkelaitokselle 15 §:ssä tarkoitetun sosiaalihuollon lausunnon sisältämät tiedot.

Hyvinvointialue voi antaa Kansaneläkelaitokselle tiedon asiakkaan täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea koskevasta päätöksestä, jos se arvioi sillä olevan merkitystä asiakkaan seuraavaa perustoimeentulotukiasiaa ratkaistaessa.

18 h §

Kansaneläkelaitoksen oma-aloitteinen tietojen luovutusvelvollisuus hyvinvointialueelle

Kansaneläkelaitoksen tulee antaa hyvinvointialueelle salassapitoa ja muiden tiedon antamista koskevien rajoitusten estämättä oma-aloitteisesti 14, 14 c ja 14 e §:ssä säädettyissä tilanteissa toimeentulotukihakemuksen käsittelyyn liittyvät tiedot.

18 i §

Sosiaalihuollon viranomaisen oikeus saada tietoja rahalaitokselta

Sosiaalihuollon viranomaisella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan toimeentulotukiasian käsittelemiseksi ja ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot rahalaitokselta koskien toimeentulotuen hakijaa tai saajaa, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä toimeentulotuen hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena. Ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

18 j §

Työttömyyskassan tiedonantovelvollisuus

Työttömyyskassalla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Kansaneläkelaitoksen ja Ahvenanmaan maakunnan sosiaalihuollon viranomaisen pyynnöstä niissä käsiteltävänä olevan toimeentulotukiasian käsittelemiseksi ja ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot.

Eduskunnan vastaus EV 173/2025 vp

27 §

Henkilöllinen soveltamisala

Toimeentulotuki myönnetään Suomessa vakinaisesti oleskelevalle hakijalle tai perheelle. Oleskelun tosiasiallinen luonne on selvitettävä yksilöllisesti jokaisen hakijan kohdalla. Jos oleskeluun vaaditaan täysi-ikäiseltä henkilöltä oleskelulupa, sen on oltava voimassa. Tämän lain mukainen oleskelulupavaatimus täyttyy kuitenkin jo lupahakemuksen ollessa vireillä, jos oleskelulupaa on haettu Suomessa. Oikeutta tämän momentin mukaiseen toimeentulotukeen ei ole, jos henkilö on saanut täytäntöönpanokelpoisen päätöksen maasta poistamisesta.

27 f §

Kunnan rahoitusosuus perustoimeentulotuen kustannuksista

Kunnan rahoitusosuus perustoimeentulotuen kustannuksista on 50 prosenttia. Kunnan rahoitusosuus on kuitenkin 100 prosenttia, jos hakija on 18—24-vuotias ja perheessä on vain 18—24-vuotiaita henkilöitä. Kansaneläkelaitoksen on kohdennettava perustoimeentulotukea maksaessaan kustannukset siihen kuntaan, jonka alueella hakija tai perhe vakinaisesti oleskelee.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 7 a § tulee voimaan kuitenkin vasta 1 päivänä joulukuuta 2026 ja 27 f § 1 päivänä tammikuuta 2027.

Toimeentulotukea koskevaan hakemukseen, joka koskee 1 päivää maaliskuuta 2026 edeltävää aikaa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita 7 b, 9 ja 11 §:ää sekä 13 §:n 3 momenttia.

Toimeentulotukea koskevaan hakemukseen, joka koskee 1 päivää tammikuuta 2027 edeltävää aikaa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 7 a §:ää.

Henkilön työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä, joka ajoittuu ajalle ennen tämän lain voimaantuloa, johtuvaan perusosan alentamiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 5 §:ssä tai perhehoitolain (263/2015) 16 §:ssä tarkoitettuun hoitopalkkioon sovelletaan 11 §:n 3 momenttia vuoden 2027 loppuun saakka sellaisena kuin se on ollut voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 64 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023)
64 §:n 2 momentti seuraavasti:

64 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisen tiedonsaantioikeus

Mitä 1 momentissa säädetään velvollisuudesta antaa tietoja, koskee myös rahalaitosta, jos sosiaalihuollon viranomainen ei saa riittäviä tietoja ja selvityksiä 1 momentissa mainituilta tahoilta ja jos on perusteltua syytä epäillä asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta. Pyyntö tulee esittää kirjallisena rahalaitokselle. Pyyntöä esittämistä koskevan päätöksen on oikeutettu tekemään sosiaalipalveluiden järjestämisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen määräämä sosiaalihuollon viranhaltija. Ennen kuin pyyntö tehdään rahalaitokselle, on asiakkaalle annettava siitä tieto. Sosiaalihuollon viranomaisen oikeudesta saada toimeentulotukitehtäviensä hoitamiseksi välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja rahalaitoksilta säädetään edellä tässä momentissa säädetystä poiketen toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 18 i §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 10 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1372/2014, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 173/2025 vp

10 §

Velvollisuus osallistua aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavaan työtoimintaan

— — — — —
Aktivointisuunnitelman laatimistilaisuuteen saapumatta jäämiseen sekä kieltäytymiseen osallistumasta aktivointisuunnitelman laatimiseen ja aktivointisuunnitelmaan tai monialaiseen työllistymissuunnitelmaan merkittyyn kuntouttavaan työtoimintaan sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 2 a luvun 9—14 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 16.12.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri